

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فرزند خواندگی در فقه

www.ketab.ir

مؤلف: فرزانه عسگری

شناسنامه

نام کتاب: فرزند خواندگی در فقه
مؤلف: فرزانه عسگری
صفحه آرا و طراح جلد: سید فاضل سیدی
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
قطع: وزیری
ویراستار: صادق ریحانی
ناشر: حقوق بشر اسلامی
نوبت چاپ: اول / بهار ۱۴۰۲
قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۳۴۳۳-۴-۰
قم: صفائیه، پاساژ المهدی، دفتر فنی ققنوس ۹۱۰۸۳۴۳۷۴۰
کلیه ی حقوق مادی و معنوی اثر برای انتشارات محفوظ است.

سرشناسه: عسگری، فرزانه، ۱۳۴۶ -
عنوان و مؤلف: فرزندخواندگی در فقه / نویسنده فرزانه عسگری؛ ویراستار صادق ریحانی.
مشخصات نشر: قم: انتشارات حقوق بشر اسلامی، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: [۶]، ۱۰۱ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۳۴۳۳-۴-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: فرزندخواندگی (فقه)
Adoption (Islamic law)
فرزندخواندگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
Adoption -- Religious aspects -- Islam
کودکان بی سرپرست (فقه)
Abandoned children (Islamic law)
شناسه افزوده:
رده بندی کنگره: ۶/۱۹۸BP
رده بندی دیویی: ۳۷۹/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۶۷۴۱۸
ملاحظات رکورد کتابشناسی: فیبا
داشت: زبان: فارسی-عربی.

فهرست

۹	مقدمه
	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۱۲	چکیده
۱۳	۱- تعاریف
۱۳	۱. فرزند خواندگی
۱۴	۲. فرزند خوانده
۱۵	۳. پدر خوانده
۱۶	۴. مادر خوانده
۱۶	۵. سرپرست
۱۷	۶. نکاح
۱۹	تاریخچه
۱۹	۱- روم باستان
۲۰	۲- ایران باستان
۲۱	۳- بابل
۲۳	۴- شبه جزیره عربستان
۲۵	۵- عهد انبیاء الهی
۲۹	فصل دوم: فواید، معایب و آثار
۳۰	شرایط فرزند خواندگی
۳۱	شرایط شخص مورد پذیرش
۳۳	شرایط پذیرندگان
۳۵	الف) فواید فرزند خواندگی
۳۵	۱. حمایت از کودک و نوجوان
۳۸	۲. حمایت از خانواده فرزند پذیر
۳۹	۳. حمایت از جامعه
۴۰	ب) معایب فرزند خواندگی
۴۱	۱. عدم نیاز به تشکیل خانواده
۴۱	۲. سودجویی
۴۲	۳. درگیری و نزاع
۴۳	۴. انقراض نسل
۴۴	۵. مسائل سیاسی
۴۵	ج) آثار فرزند خواندگی در قرآن

۴۶	۱. آیات ناهی از انتساب فرزندان به غیر پدرشان
۴۷	۲. آیات حاکی از عدم توارث میان فرزندخوانده ها و سرپرستان
۴۹	۳. آیات نافی محرمیت در اثر فرزندخواندگی
۵۴	د) دیدگاه اسلام در مورد فرزندخواندگی
۵۵	۱. دیدگاه نسخ فرزندخواندگی
۵۸	۲. دیدگاه عدم نسخ فرزندخواندگی
۶۷	فصل سوم: ادله و فتاوی؛ ممنوعیت ازدواج
۶۹	گفتار اول: ممنوعیت ازدواج با فرزند خوانده
۶۹	الف) ادله ی فقهی
۶۹	۱. قرآن
۸۵	۲. فتاوا
۸۵	ب) ادله ی فرا فقهی
۸۵	۱. عرفی نبودن
۸۷	۲. وهن اسلام
۸۸	۳. تفاوت سنی زیاد
۹۰	۴. سوء استفاده جنسی و کاهش فرزند پروری
۹۳	۵. مغایرت با اخلاق و نظم عمومی
۹۹	۶. عدم سازگاری با روح شریعت
۱۰۲	گفتار دوم: جواز ازدواج با فرزند خوانده
۱۰۲	الف) ادله ی فقهی
۱۰۳	۱. قرآن
۱۲۰	۲. روایات
۱۲۱	۳. فتاوا
۱۲۹	ب) ادله ی فرا فقهی
۱۲۹	۱. اصل اباحه یا حلیت
۱۳۰	۲. ولایت حاکم شرع
۱۳۱	۳. بررسی امکان تغییر حکم اولیه با توجه به شرایط زمانی
۱۳۶	نتیجه گیری
۱۳۸	منابع

مقدمه

حمد و سپاس پروردگار را که علم و دانش و تحصیل در حوزه را روزیمان قرار داد، تا با تحصیل در این راه مقدس و هدف متعالی خود را نزدیک به او بدانیم. و در این مسیر طولانی و پر فراز و نشیب زندگی، راه را گم نکنیم. مسئولیت مان سنگین است و وظیفه مان سخت می باشد، امید که با یاری حضرتش در پناه او باشیم و بیراهه نرویم و در حکومت پر مهر و عدلش زیر پرچم سریلندش باشیم.

از قدیم الایام فرزندخواندگی مرسوم بوده و برخی از مردم با هدف های مختلف به سوی آن می رفته اند؛ اما این پدیده در عصر و زمان ما گسترده تر و متقاضیان آن افزونتر و اهداف تقاضا کنندگان آن یکنواخت تر شده است، اما به طور عمده نداشتن فرزند، سبب گرایش به این مسأله می باشد و گاه نیز عواطف انسانی موجب توجه به آن می گردد.

مشکلی که معمولاً زوجین مؤمن را رنج می دهد و در پاره ای از موارد آنها را از پذیرش چنین فرزندانی منصرف می کند، مشکل محرمیت است؛ زیرا اگر فرزند خوانده دختر باشد، در آینده با مرد خانه مشکل محرمیت خواهد داشت و اگر پسر باشد با زن خانه. برای حلّ این مشکل، چاره هایی اندیشیده شده که در بسیاری از موارد مشکل را برطرف می سازد، هر چند در برخی موارد چاره ساز نیست.

با توجه به مطالعات انجام گرفته چنین می توان گفت: در فقه اسلامی گفته شده است، تبّی و یا همان فرزندخواندگی جایز نیست و منظور این است که فرزندخوانده به هیچ وجه احکام فرزند را دارا نخواهد شد و احکام محرمیت، ارث، حضانت و ... در مورد او جاری نخواهد شد. البته

راه هایی برای محرمیت پیشنهاد شده است از جمله؛ رضاع و عقد موقت که از نظر احکام تابع همان راه خواهد بود.

با توجه به این مباحث لازم دیدیم که موضوع فرزندخواندگی در فقه مورد بررسی قرار گرفته و یافته های خود را در این قالب ارائه دهیم. مسیر زندگی طبیعی آدمی، همیشه هموار و بر وفق مراد نیست؛ ناملایمات روزگار بخش جدایی ناپذیری از آن را تشکیل می دهد.

این نگاشته در سه فصل تنظیم یافته است. فصل اول: کلیات و مفهوم شناسی که شامل تعاریف، تاریخچه فرزندخواندگی می شود به علاوه در ضمن همین فصل، ماهیت فرزندخواندگی نیز مورد بررسی قرار داده شده است. در فصل دوم: نیز فوائد، معایب و آثار فرزند خواندگی را با محوریت قرآن مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است و در نهایت فصل سوم خود را اختصاص داده است به تحلیل وضعیت ازدواج سرپرست با فرزند خوانده و در همین راستا در ادامه مطالب به بیان دیدگاه موافقین و مخالفین چنین ازدواجی نیز پرداخته و نیز به موضوع فقه اسلام نسبت به چنین ازدواجی پرداخته شده و در لابلای مباحث نیز پیشنهادهایی برای برون رفت از برخی دغدغه های به وجود آمده، ارائه شده است.